
BØRNENES KIRKE – HISTORIE OG NUTID

Kursets omfang

Svarer til 10 ECTS, men er ikke et akkrediteret kursus.

Målsætning

- Sigtet med emnet er at give de studerende en øget teologisk refleksion over og praktisk kompetence i kirkeligt arbejde for børn. Dette gælder undervisning, forkyndelse, gudstjenestearbejde og mere uformelt samvær med børnene i kirkeligt regi.
- Hver enkelt studerende vil opnå individuel kompetence inden for et selvvalgt tema i det kateketiske/religionspædagogiske felt, som vedkommende skriver projektopgave om.
- Ved at få større historisk kendskab til kirkens undervisning af børn, unge og voksne i tidligere perioder af kirkens historie – generelt og med særligt henblik på Danmark – får kursisterne et vigtigt perspektiv på den aktuelle virkelighed.
- Endelig er sigtet med emnet, at de studerende får skærpet deres identitet som undervisere/ledere for børn og deres teologiske refleksion omkring mødet mellem kirken og børnene.

Overblik

Forløbet rummer tre hovedlinjer:

- Teologi *om* børnene: vi vil se på det bibelske udgangspunkt i GT og NT. Gennem fagets kirkehistoriske del vil vi danne os et overblik over børnenes kirkehistorie og se på dens aktuelle spor i nutidig praksis.
- Teologi *for* børnene: Undervisning og oplæring kan indtage mange former, som vi vil se eksempler på fra forskellige religionspædagogiske observationsstudier blandt børn. Vi vil se på konstruktive veje, som kombinerer sund teologi og pædagogik. Desuden vil fordybe os i udvalgte tekster fra vidt forskellige børnebibler.
- Teologi *med* børnene. Børnene er ikke bare objekter for voksnes oplæring men også subjekter i deres eget trosliv. Dette kan finde udtryk i både spiritualitet, samtaler om bibeltekster og inddragelse i menighedspraksis, fx gudstjenester. Hvilke muligheder er der? Og hvordan bevarer vi børnene som børn, så de ikke tynges af de voksnes dagsorden – menneskeligt og åndeligt?

Kursusforløb

Kurset består af fem kursusdage á 6 lektioner. I kurset læses et fælles pensum på 600 sider, der består af dele af lærebøger og faglige artikler.

I forbindelse med kurset skrives en eksamensopgave, som kan vælges efter egne interesser eller efter relevans for ens frivillige eller lønnede tjeneste i kirken. Hertil vælger man i samarbejde med lærerne et særligt pensum på 300 sider. På disse måder får deltagerne mulighed for og hjælp til en selvstændig og reflekteret forståelse af de kirkelige forhold.

Læringsmål

Efter gennemførelse af kurset vil kursisdeltageren have opnået viden og kompetencer når det gælder:

- En teologisk dybdegående forståelse af barnet med afsæt i bibelsk teologi.
- Viden om undervisningens og forkyndelsens mange facetter, muligheder og begrænsninger i forhold til børnene.
- Viden om og teologisk refleksion over moderne børnebibler som litteratur og oplæring for børn.
- Redskaber til gudstjenestearbejde for og med børn.
- Forståelse af den historie, som dansk kirkelig undervisning har haft i skole, kirke og kirkelige foreninger

Fagindhold

- Bibelen og barnet. Bibelsk teologi om børnene og Bibelens tekster i forkyndelse og oplæring for børn.
- Historien om kirkens undervisning i oldtiden, på reformationstiden og især i nyere tid i Danmark – både i folkekirke og folkeskole og i det frivillige kirkelige arbejde
- Barnet i gudstjenesten. Gudstjenester i børnehøjde og gudstjenester som hele menighedens møde med Gud.
- Fokus på en gensidige påvirkning mellem barn og voksen i undervisning og kirkeligt arbejde for børn. Barnet som modtager af oplæring og barnet som subjekt i eget trosliv.

Undervisningsform

Undervisningen veksler mellem forelæsning (primært), diskussion og arbejde med cases/øvelser.

På den sidste kursusdag vil der være mulighed for at fremlægge ideer og udkast til den skriftlige opgave, der skal udarbejdes i forbindelse med kurset, ligesom der løbende vil blive givet vejledning til opgaveskrivningen.

Pensum

Købes af deltagere:

Rebecca Nye (2009): *Children's spirituality. What it is and why it matters.* Church House Publishing, London

Carsten Hjorth Pedersen (2019): *Påvirk med respekt.* LogosMedia i samarbejde med Credo, Forlagsgruppen Lohse, Fredericia

Øvrige tekster: Vil være tilgængelige på eMF fra 1. december 2019

Büttner, Gerhard og Petra Freudenberger-Lötz (2006): "Hej Far, ta' og helbred manden" Helbredelsen af den døve og stumme mand (Mark 7,31-37) fortolket af børn i syv-års alderen. i Gertrud Yde Iversen (2007): "Hej far, ta' og helbred manden" – børn som bibelfortolkere, Aros Underviser, Frederiksberg, s. 107-115

Bugge, K. E. (1979): *Vi har rel'gion. Et skolefags historie 1900-1975,* København, side 61-69.

Bylund, Louise Heldgaard (2019): *Udvandringen fra Egypten er som et 17. majoptog uden bunader og flag. Børnebiblens interaktion med den kulturelle kontekst.* I Prismet, IKO-Forlaget, Årgang 70, hefte 2, s. 109-124

Dale, Aasmund (1992): *Undervisning i kirken gennem tidene,* Oslo, side 15-54 + 67-85, 103-113

Dørken, Elisabeth (2011): *Bibler i børnehøjde.* Dansk tidsskrift for teologi og kirke, Menighedsfakultetet, Aarhus. Årgang 38, nr. 3, s. 7-17

Heldgaard, Louise (2017): *Moderne børnebibler – en forfaldshistorie eller en reformatorisk sejr?* Bibliana, Bibelselskabets Forlag, København, Årg. 18 nr. 2, s. 34-71

Iversen, Gertrud Yde (2007): "Det myndige barn som teolog, bibellæser og fortolker" i Gertrud Yde Iversen: "Hej far, ta' og helbred manden" – børn som bibelfortolkere, Aros Underviser, Frederiksberg, s. 19-27

Johnsen, Elisabeth Tveito (2010): *Jesu lidelse, død og oppstandelse. En barneteologisk analyse av trosopplæring om påsken.* Prismet: Religionspedagogisk tidsskrift, IKO-Forlaget, Oslo. s. 19-39

Johnsen, Elisabeth Tveito (2008): "Barneteologi møter trosopplæring til gjensidig kritisk dialog". I Sturla Sagberg (red): *Barnet i trosopplæringen. Pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn,* IKO-Forlaget, Oslo s. 10-30

Konfirmation og Konfirmationsforberedelse. En arbejdsrapport, Århus 1982, side 26-38

Kjær, Birgitte (2010). *Undervisning i kristendom.* Side 57-67. Kristent Pædagogisk Forlag, Hedensted

Larsen, Kurt E. (2007): Fra Christensen til Krarup, Fredericia, side 200-204, 275-278

Miller, Patrick D (2008): "That the Children May Know: Children in Deuteronomy" i Marcia J.Bunge (Gen.ed.) and Terence E. Fretheim, Beverly Roberts Gaventa (co.ed.): The Child in the Bible, William B Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan/Cambridge, U.K. S. 3-23

Nissen, Johannes (2014). Medvandring – Indføring i teologisk religionspædagogik. Frederiksberg: RPF, s. 39-56.

Pedersen, Carsten Hjorth (2002): Kristen oplæring. Kap. 9 i Pædagogik i kristent perspektiv. Credo Forlag, København i samarbejde med Kristent Pædagogisk Forlag. S. 124-144

Pedersen, E. Thestrup (1976): Døb og dåbsundervisning i folkekirken, København, side 123-133

Pola, Thomas (2004): "Måske kan Moses mærke, at Gud er der, når han tager skoene af." (2. Mos 3,1-15) i Gertrud Yde Iversen (2007): "Hej far, ta'og helbred manden" – børn som bibelfortolkere, Aros Underviser, Frederiksberg, s. 85-93

Ramsfjell, Astri (2019): "Jeg på min måde, og du på din" Den autonome fortelleren og den kompetente leseren i to nyere skandinaviske barnebibler. Prismet – IKO-Forlaget, Årang 70, hefte 2, s. 87-108

Ud fra en gudstjenstlig sammenhæng. Håndbog om indledende konfirmationsforberedelse, Frederiksberg 1996, side 35-41

White, Keith J. (2008): "He Placed a Little Child in the Midst": Jesus the Kingdom, and Children. I Marcia J.Bunge (Gen.ed.) and Terence E. Fretheim, Beverly Roberts Gaventa (co.ed.): The Child in the Bible William B Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan/Cambridge, U.K.. s. 353-374

Særpensum

Til brug for den skriftlige eksamensopgave udvælger den studerende udover kursets pensum et selvvalgt særpensum på 300 sider, som godkendes af kursuslederen for det specifikke kursus.

Kursusleder/underviser

Kirke- og kulturmedarbejder, cand.theol. Oline Kobbersmed Bøndergaard (kursusleder)

Professor, dr.theol. Kurt Ettrup Larsen

Eksamen

Den studerende vælger selv et for faget relevant spørgsmål, som besvares skriftligt ved inddragelse af det valgte særpensum. Den studerende kan få vejledning inden den endelige indlevering. Den skriftlige opgaves omfang er maks. 20 normalsider. Beregningen af omfanget omfatter tekst og noter, men ikke forside, indholdsfortegnelse og litteraturliste. En normalside regnes i denne sammenhæng som 2400 tegn (inklusive mellemrum). Opgavens omfang må således maksimalt være 48.000 tegn (inklusive mellemrum).